

CENTAR EDIC PULA INFORMIRA GRAĐANE O DESET PRIORITETA EUROPSKE KOMISIJE

Mjere za bolju kvalitetu života u državama članicama

S ciljem približavanja Europske unije građanima i olakšavanja dostupnosti informacija o Europskoj uniji, građanima je svakodnevno na raspolaganju Europe Direct Informacijski centar (EDIC) Pula-Pola. Pulski centar dio je europske mreže informacijskih centara Europe Direct (EDIC) financiranih od strane Europske komisije, osnovane u svrhu informiranja europskih građana i promicanja građanskog sudjelovanja na lokalnoj i regionalnoj razini.

Osim što informira građane o njihovim pravima i mogućnostima unutar EU, prioritetima, zakonodavstvu, politika-

Radno vrijeme ureda je od ponedjeljka do petka od 9 do 13 sati, a nalazi se na adresi Giardini 2. Također, građani svoje upite mogu poslati i na e-mail EDICpulapola@pula.hr ili nazvati na broj telefona 052-555-935, a odgovore na postavljena pitanja dobit će u roku tjedan dana

ma, programima i mogućnostima EU financiranja, EDIC Pula-Pola nudi besplatne informativne materijale u obliku brošura, letaka, postera, kao i mogućnost on-line pretraživanja sadržaja povezanih s EU. Također, Centar organizira razna predavanja, radionice i debate te obilježavanje važnih da-

tuma i događanja za EU na lokalnoj razini.

Građani od institucija EU očekuju odgovarajući pristup i različito postupanje koje će pronaći rješenja za nove velike ekonomske i društvene izazove, a koji se odnose na suočavanje s visokom nezaposlenošću, spori rast, visoki javni dug, investicijski jaz i nedostatak

konkurentnosti na globalnom tržištu. Europska komisija postavila je 10 prioriteta s ciljem poboljšanja kvalitete života na prostoru Europske unije. Moto s kojim su pokrenute nove aktivnosti u 2015. godini glasi: "činiti različite stvari i činiti stvari različito".

Naime, deset prioriteta Europske komisije odnose se na

zapošljavanje, rast i ulaganja, jedinstveno digitalno tržište, energetska uniju i klimu, unutarnje tržište, bolju povezanost ekonomske i monetarne unije, slobodnu trgovinu između Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije, pravosuđe i temeljna

prava, migracije, Europsku uniju kao globalnog čimbenika te na demokratske promjene.

Za svaki pojedinačni prioritet, postavljeni su odgovarajući ciljevi koji se teže postići do kraja ove godine i koji su jasno istaknuti na internetskim stranicama Komisije. Sve ove aktivnosti bi u konačnici trebale napraviti pozitivnu razliku u odnosu na postojeće stanje s obzirom na poslove, rast i ulaganja tijekom 2015. godine. Osim toga, očekuje se i bolja otvorenost i odgovornost o tome tko što radi i kako to radi. Upravo je to poticaj Europskoj komisiji da se u radu s Europskim parlamentom i Vijećem po-

stignu očekivani rezultati koji će pokrenuti pozitivne pomake u EU.

Sve dodatne informacije o prioritetima kojima Komisija želi potaknuti investicije i gospodarski rast te politički i gospodarski ojačati EU svi zainteresirani mogu saznati u EDIC-u Pula-Pola. Radno vrijeme ureda je od ponedjeljka do petka od 9 do 13 sati, a nalazi se na adresi Giardini 2. Također, građani svoje upite mogu poslati i na e-mail EDICpulapola@pula.hr ili nazvati na broj telefona 052-555-935 a odgovore na postavljena pitanja dobit će u roku tjedan dana.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

Komisija pomaže s javnom nabavom

Europska komisija je objavila smjernice kojima će se javnim službenicima diljem Europske unije olakšati prepoznavanje i izbjegavanje najčešćih pogrešaka u javnoj nabavi za projekte koji se sufinanciraju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. U skladu s inicijativom za "proračun EU-a usmjeren na rezultate", Komisija djeluje kako bi zajamčila učinkovito i transparentno trošenje novca poreznih obveznika.

D. B. P.

Nova pravila kontrole vode za piće

EU uvodi nova, fleksibilnija pravila za poboljšanje praćenja kvalitete vode za piće diljem Europe. Sigurna i visokokvalitetna voda za piće neophodna je za javno zdravlje i dobrobit. To su jasno kazali i europski građani u inicijativi Right2Water. U okviru šire reakcije na tu inicijativu, Europska komisija dopunila je Direktivu o vodi za piće kako bi se praćenje kvalitete vode za piće u približno 100 tisuća opskrbnih zona bolje prilagodilo potrebama država članica. Time će se omogućiti usmjerenije praćenje utemeljeno na procjeni rizika te istodobno zajamčiti potpuna zaštita javnog zdravlja. Dopuna je usklađena s istim standardima koji se koriste u Uredbi o higijeni hrane (analiza opasnosti i nadzora kritičnih kontrolnih mjesta, engl. HACCP) i u planu o sigurnosti vode Svjetske zdravstvene organizacije. Komisija u međuvremenu analizira i aktualno zakonodavstvo EU-a o kvaliteti vode za piće.

D. B. P.

Ukidanje naknada za roaming od lipnja 2017.

Roaming ćemo već od travnja 2016. plaćati manje

Europska komisija podržala je glasovanje u Europskom parlamentu kojim je prihvaćen sporazum postignut u lipnju o ukidanju naknada za roaming do lipnja 2017. i unošenju pravila o neutralnosti interneta u zakonodavstvo EU-a. Potpredsjednik Komisije Andrus Ansip, zadužen za jedinstveno digitalno tržište, izjavio je: "Čuli smo glas Europljana. Ovo je konačni rezultat intenzivnih nastojanja da se ukinu naknade za roaming u Europskoj uniji i da se zaštiti otvoreni internet. Od sredine lipnja 2017. Europljani će korištenje mobilnih uređaja na putovanju unutar EU-a i kod kuće plaćati isto, a već od travnja 2016. plaćat će manje", izvijestili su iz Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj.

D. B. P.

Erasmus + za 2016. godinu

Prije nekoliko dana izašao je programski vodič Erasmus+ za 2016. godinu, koji će predstaviti mogućnosti financiranja projekata iz područja obrazovanja i mladih u narednoj godini. U vodiču su predstavljeni pozivi predviđeni u 2016. godini, a dodatno su pojašnjeni prihvatljivi sudionici (organizacije i pojedinci) kao i prihvatljive aktivnosti te ostali uvjeti koje potencijalni prijavitelji na natječaje moraju zadovoljiti. Time bi ujedno sam proces prijave na program trebao biti znatno olakšan. Vodič je objavljen na engleskom jeziku, a objava vodiča na ostalim službenim jezicima Europske unije se uskoro očekuje. Više informacija zainteresirani mogu pronaći na web stranicama Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva Istarske županije www.civilnodrustvo-istra.hr.

D. B. P.

Bruxelles

Usmjeriti eu poljoprivredu

OPEN DAYS 2015: ISTARSKA

Predstavljene su dobre prakse i iskustva regija u razvoju urbanog i posebice ruralnog razvoja, oslanjajući se na svoje posebnosti i povijesno nasljeđe • Održana i prezentaciju integriranog urbanog i ruralnog razvoja u Istarskoj županiji

Predstavnici Istarske županije predvođeni županom Valterom Flegom, sudjelovali su sredinom listopada u Bruxellesu na 13. izdanju godišnje manifestacije Open Days 2015. - Europski tjedan regija i gradova. Ova manifestacija u sjedištu Unije ujedno je prigoda da gradovi i regije predstave svoje sposobnosti u stvaranju rasta i radnih mjesta, provedbu kohezijske politike EU a imaju prilike prikazati i lokalne te regionalne razine za dobro javno upravljanje u EU.

Župan je tom prigodom sudjelovao i na 114. Plenarnom zasjedanju europskog Odbora regija, u sklopu kojeg je održano izlaganje visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednice Komisije Federice Mogherini koja je govorila o ulozi regionalnih i lokalnih vlasti u kontekstu vanjskog djelovanja EU-a. Župan je kao vrlo značajnu, izdvojio i raspravu o pojednostavljenju zajedničke poljoprivredne politike, predvođenu povjerenikom

za poljoprivredu i ruralni razvoj Philom Hoganom.

Odbor regija smatra da cijelu poljoprivrednu politiku treba pojednostaviti, prvenstveno pojednostaviti plaćanja u birokratskom smislu te da treba jače raditi na zaštiti naših autohtonih proizvoda i usmjeriti europska sredstva u poljoprivrednu infrastrukturu, naglasio je tom prigodom istarski župan Flego.

Istarska županija bila je članica regionalnog partnerstva "Europe of Traditions" u kojem je sudjelovalo 12 partnera. U briselskim prostorima regije Galicije, regionalno partnerstvo organiziralo je radionicu pod nazivom "Integracija urbanih i ruralnih područja: ideje i iskustva europskih regija", na kojoj su održa-

Svake godine na manifestaciji se okupi oko 6 tisuća sudionika

Regije i gradovi partneri za investicije i razvoj

U fokusu ovogodišnjih Open Days-a bili su europski gradovi i regije kao partneri za investicije i razvoj. Ova manifestacija je tijekom godina prerasla u ključni događaj europske regionalne politike te svake godine okuplja oko 6 tisuća sudionika, odnosno predstavnika lokalnih, regionalnih i nacionalnih donositelja odluka i eksperata. Također, u razdoblju od rujna do studenog diljem regija i gradova Europe, istovremeno se održa oko 250 lokalnih manifestacija. Manifestaciju Open Days zajednički organiziraju Odbor regija EU-a i Glavna uprava Europske komisije za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO).

Borba protiv klimatskih promjena

Povjerenik EU-a za međunarodnu suradnju i razvoj Neven Mimica pokrenuo je novu fazu Globalnog saveza za borbu protiv klimatskih promjena (GCCA) pod nazivom "Globalni savez za borbu protiv klimatskih promjena plus (GCCA+)", koja će trajati do 2020. godine.

GCCA+ trebao bi postati jedno od glavnih europskih sredstava za pomoć najugroženijim zemljama u razvoju u borbi protiv globalnih klimatskih promjena. Do 2020. godine za GCCA+ na raspolaganje će se staviti približno 350 milijuna eura iz sredstava EU-a, a tome valja pribrojiti i privatna i nacionalna javna ulaganja koja bi trebala potaknuti financijska pomoć EU-a.

D. B. P.

"EU" kuća na drvetu

U okviru dana otvorenih vrata "EU Projekt, MOJ Projekt", koja su u organizaciji Vlade Republike Slovenije održana u Celju sudjelovala je i Javna ustanova Natura Histrica, kao jedan od projektnih partnera na EU projektu akronima Green4Grey - šume za gradove. U tu svrhu je postavljen šator - info točka projekta, gdje su svi projektni partneri, zainteresiranim posjetiteljima i prolaznicima pružali informacije o ovom zanimljivom EU projektu. Manifestacija dana otvorenih vrata "EU Projekt, MOJ Projekt" je zaključena svečanim otvaranjem Kuće na drvetu - Drvesna hiža, na lokaciji Mestni gozd Celje, za sve uzvanike i goste, uz zvuke glazbe u ugodnom šumskom ambijentu.

B. P.

ŽUPANIJA SUDJELOVALA NA EUROPSKOM TJEDNU REGIJA I GRADOVA

Europska sredstva u ruralnu infrastrukturu

na dvije panel diskusije. Prezentirana su politička stajališta regija konglomerata, a prezentaciju na temu integriranog urbanog i ruralnog razvoja u Istarskoj županiji održala je pročelnica za međunarodnu suradnju i europske poslove Patrizia Bosich. Ona je pak

istaknula važnost razvoja ruralnog područja te napore koje treba uložiti u prevladavanje neravnoteže između razvijene obale i nerazvijenog sela.

U drugom dijelu diskusije, predstavljene su dobre prakse i iskustva regija u razvoju urbanog

i posebice ruralnog razvoja, oslanjajući se na svoje posebnosti i povijesno nasljeđe. Vrlo zanimljive prezentacije održali su predstavnici poljskih regija Kujawsko-Pomorskie Voivodeship i Opolskie Region. Prva regija usmjerena je na očuvanje poljske tradicije putem starih recepata od gušćijih jela, kao i na projekte usmjerene na konzumaciju gušćijeg mesa. S druge strane, Regija Opolskie ruralni je zavičaj turistima učinila privlačnim putem razvoja tematskih sela u kojima posjetitelji mogu doživjeti avanturu, okušati se u starim zanatima ili naučiti nove vještine od tamošnjih stanovnika a uz to se i dobro zabaviti.

Istog je dana održan i svečani prijem u prostorima regije Veneto, na kojem su partnerske regije uzvanicama predstavile svoje tradicionalne i tipične proizvode. Istarska županija posebno je predstavila suhomesnate proizvode od boškarina, a sudjelovala je i na "side event" Open Daysa u organizaciji regije Koruške pod nazivom "Approaching AAA rating in youth employment". O potrebama i problemima vezanim uz zaposlenost i obrazovanje mladih u Istri, govorila je predstavnica Istarske razvojne agencije Tamara Kiršić.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

LOVE YOUR HEART

Pregledano 2.086 rizičnih pacijenata

U sklopu projekta LOVE YOUR HEART, a u organizaciji Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije i Društva nastavnika opće/obiteljske medicine održan je sastanak liječnika obiteljske medicine koji su uključeni u implementaciju projekta. Nakon uvodnog predavanja prof.dr.sc. Milice Katić koja je govorila o širem značaju samog projekta, predstavljani su i rezultati dosadašnjeg rada liječnika obiteljske medicine, a koje su predstavile koordinatorice među liječnicima obiteljske medicine dr. Morena Butković i dr. Karmela Bonassin.

Tom je prigodom naglašeno kako je do sada u sklopu projekta pregledano 2.086 potencijalno rizičnih pacijenata od strane liječnika obiteljske medicine diljem Istre, a među njima je registrirano 319 građana s povišenim krvnim pritiskom, 98 s šećernom bolešću i 184 s povišenim masnoćama.

Glavna menadžerica projekta dr. Roberta Katić je zajedno sa voditeljem Centra za prevenciju kardiovaskularnih bolesti pri Istarskim domovima zdravlja, dipl. fizioterapeutom Sanelom Hrvatini i magistricom nutricionizma

Vedranom Fontana prezentirala rad sedam različitih vrsta preventivnih radionica organiziranih u sklopu projekta.

Glavna koordinatorica projekta u Općoj bolnici Pula, dr. Branka Morić-Pauletić iznijela je podatke o radu u dijagnostičkom dijelu Centra za prevenciju gdje je od lipnja 2014. do danas u Ambulanti LOVE YOUR HEART pruženo 2.081 dijagnostičkih usluga rizičnim građanima kao što su kardiološki pregledi, UZV srca, Holter EKG, Holter tlaka i ergometrija.

D. B. P.

Zeleni grad

NOVIGRAD VEĆ GODINAMA SUDJELUJE U PROJEKTIMA OČUVANJA OKOLIŠA I ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Briga o okolišu na prvom mjestu, ali i značajne uštede i ugodniji život građana

U sklopu EU projekta Alterenergy sufinanciranom kroz program IPA Adriatic CBC, a u suradnji s Istarskom županijom, u Novigradu se provodi energetska obnova dječjeg vrtića Tičići. Do kraja godine planira se zamjena vanjske stolarije, spuštanje i izolacija stropova te zamjena rasvjete. Time će se povećati kvaliteta boravka u vrtiću te smanjiti potrošnja energenata

Piše **Daniijela BAŠIĆ-PALKOVIĆ**

Grad Novigrad prepoznao je važnost projekata energetske učinkovitosti, a najbolji dokaz tome zasigurno su sredstva koje je Novigrad u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša uspio povući za realizaciju brojnih projekata kojima je primarni cilj briga o okolišu. Naime, od 2011. godine, Grad je pokrenuo projekte energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije vrijedne 12,3 milijuna kuna, a koje Fond sufinancira s 4,4 milijuna kuna.

Sredstva Europske unije

Dio projekata, poput energetske obnove vrtića (Alterenergy) i izgradnje kanalizacije (IPARD Bužinija), financiraju se sredstvima Europske unije i to u visini od 3,1 milijun kuna, dok se sredstvima Svjetske banke, Hrvatskih voda i EU fondova sufinanciraju veliki projekti, poput pročistača otpadnih voda u ukupnoj vrijednosti od 132 milijuna kuna.

Savjetnica za europske projekte i međunarodnu suradnju u Gradu Novigradu Vanja Gorički podsjeća kako se s prvim projektima krenulo još 2006. godine kada je prema ESCO modelu, zamijenjeno gotovo 700 svjetiljki javne rasvjete, a za taj projekt, Novigrad je dobio i nagradu za najbolji ekološki projekt javne rasvjete u EU od Svjetske organizacije za zaštitu noćnog neba (International Dark-Sky Association). Osim značajnih ušteda električne

Anteo Milos

energije i zamjene dotrajale rasvjete, ovim se projektom doprinijelo i ekološkoj zaštiti noćnog neba od svjetlosnog zagađenja. Vrijednost projekta bila je 2,5 milijuna kuna.

- Na izgradnji nove, ali i obnovi postojeće javne rasvjete radi se kontinuirano, te je u proteklih godinama uz 40 posto sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost izgrađena rasvjeta uz državnu cestu DC 301, dio Strade Contesse, ulicu Sv. Servula i parkiralište kod sportske dvorane Marketi a radi se o 60-tak novih rasvjetnih tijela. S projektom obnove postojeće javne rasvjete nastavljamo i iduće godine, a u planu je zamjena 950 natrijevih lampi s novom energetski učinkovitom LED tehnologijom. Ukupna vrijednost projekta procjenjuje se na približno 4 milijuna kuna, od čega Fond sufinancira 1,4 milijuna. Provođenje investicije prema ESCO modelu za Grad znači da neće imati dodatnih troškova, već će

Po ostvarenim projektima Novigrad može biti primjer ostalima

investiciju isplatiti kroz ostvarene uštede električne energije, ističe Gorički.

Energetska obnova vrtića

Također, u sklopu EU projekta Alterenergy sufinanciranom kroz program IPA Adriatic CBC, a u suradnji s Istarskom županijom u Novigradu se provodi energetska obnova dječjeg vrtića Tičići. Do kraja ove godine planira se zamjena vanjske stolarije, spuštanje i izolacija stropova, te zamjena rasvjete. Time će se povećati

kvaliteta boravka u vrtiću te smanjiti potrošnja energenata. Također u sklopu istog projekta izrađen je i Akcijski plan održivog razvoja Grada, takozvani SEAP.

Dodajmo i to kako su tijekom 2013. i 2014. godine uz 40 posto sufinanciranje Fonda, provedeni energetski pregledi i izdani energetski certifikati za sve javne zgrade u vlasništvu Grada uključujući i javnu rasvjetu. Riječ je o objektima vrtića, knjižnice, kina, sportske dvorane, muzeja, gradske uprave i vijećnice.

Također u suradnji s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) uspostavljen je on line registar svih javnih zgrada na području Novigrada u koji se unose i prate podaci o potrošnji svih energenata. U sustav su uneseni računi od 2007. godine nadalje.

U tijeku je i priprema projektne dokumentacije za postavljanje solarnih elektrana na krovovima javnih zgrada (dom umirovljenika, pročistača otpadnih voda, autobusnog kolodvora, nogometnog

kluba, dječjeg vrtića i kina) ukupne snage 140 kW. Dovođenak i provedba ovog projekta ovisi o zakonskoj regulativi i odobranju kvota za povlaštene proizvođače električne energije, ističu u Gradu Novigradu.

No osim projekata javne infrastrukture, u suradnji sa Fondom, Grad je sufinancirao i stotinjak projekata građana vezanih uz korištenje obnovljivih izvora energije, te energetske učinkovitost u zgradarstvu. Naime, u

Građanima dostupni zeleni otoci

Značajne aktivnosti provedene su i u segmentu odvojenog prikupljanja otpada i edukaciji stanovništva. Građanima su dostupni brojni tzv. "zeleni otoci" gdje se vrši odvojeno prikupljanje otpada, a provedene su i edukativno informativne akcije s ciljem motiviranja stanovnika na odvajanje otpada i podizanje ekološke svijesti - "Izdvoji si(v)e - Fai la differenza". U to su se aktivno uključili i djelatnici gradske uprave te se sav otpad odvaja i odlaže u posebne spremnike.

Energetska obnova za građane

U sklopu projekata "Grijem kuću, a ne ulicu" i "Mislim zeleno, grijem se pametno", u suradnji s Fondom sufinancirano je 100-tinjak projekata građana, odnosno 6 posto kućanstava na području Novigrada. Investicije su se odnosile na zamjenu vanjske stolarije, izolaciju krova i fasade, uvođenje sustava grijanja na pelete, odnosno na solarnu energiju. Najveći interes građani su pokazali za zamjenu vanjske stolarije i grijanje na pelete. Ukupna vrijednost provedenih investicija, iznosi gotovo 3 milijuna kuna što su zaista značajna sredstva za područje Novigrada koji broji 4.345 stanovnika.

programe Fonda, Novigrad se uključio od samog početka te je u periodu od 2013.-2015. uspješno provedeno četiri natječaja za građane.

-Pored projekata energetske učinkovitosti, vrlo značajan projekt je

Prvi dječji vrtić u prirodi Cuveta na novigradskom području

Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda

i izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda.

Prije desetak godina započelo je i provođenje projekta Jadrana u sklopu kojeg je uz sufinanciranje Svjetske banke, izgrađen sustav za pročišćavanje otpadnih voda. Navedeni je sustav naknadno dograđen na II fazu pročišćavanja, a do 2018. godine, EU sredstvima i u suradnji sa Hrvatskim vodama, sustav se dograđuje na III fazu pročišćavanja, čime će biti zadovoljeni i najviši EU standardi očuvanja okoliša. Tako pročišćena voda, moći će se koristiti u razne svrhe, poput navodnjavanja zelenih površina, čišćenja, održavanja i slično. Ukupna vrijednost projekta za područje Novigrada za sve tri faze iznosi 132 milijuna kuna, ističe Gorički.

Osim sustava pročišćavanja otpadnih voda, nadograđuje se i kanalizacijska mreža na cijelom području grada. Izgradnju kanalizacije u naselju Bužinija, Grad financira EU sredstvima kroz program IPARD Mjeru 301. Vrijednost izvedenih radova na izgradnji kanalizacijskog sustava, glavnog kolektora i oborinske kanalizacije iznosi 2,6 milijuna kuna, a financira se u sto postotnom iznosu sredstvima EU. Radovi su završeni i izdana je uporabna

dozvola te je trenutno u tijeku postupak pripreme zahtjeva za povrat sredstava iz IPARD programa. Gorički ističe kao se ovim projektima značajno doprinosi očuvanju okoliša na novigradskom području, a stanovnicima i gospodarskim subjektima omogućava se bolja kvaliteta života i poslovanja.

Razvoj na očuvanju okoliša

Između ostalog nagašava kako je cilj ovih projekata razvijati ekološku i energetske učinkovitu javnu infrastrukturu, ali i poticati i pomagati građane da u svom vlastitom domu koriste obnovljive izvore energije i da ju ne rasipaju. -Također, želimo stvarati preduvjet za poduzetničke aktivnosti bazirane na ekološkim principima i održivom razvoju. Svi se ovi projekti provode kako bi nam život u gradu bio još ugodniji, kako bi očuvali okoliš, štedjeli energiju i u konačnici uštedjeli vlastiti novac, naglašava Gorički.

Novigradski gradonačelnik Ante Milos naglašava da u zadnjih 10-ak godina Grad mnogo uložio u projekte energetske učinkovitosti i zaštite okoliša, dodajući da osim financijske vrijednosti realiziranih i planiranih projekata koja nadilazi 200 milijuna kuna, važan dobitak predstavljaju uštede i edukacija koja je

sastavni dio svakog ekološki prihvatljivog projekta.

-Danas je Novigrad puno čišći, ekološki prihvatljiviji i energetske učinkovitiji grad nego što je bio pred samo nekoliko godina. Naš je cilj nastaviti s aktivnim pristupom u očuvanju resursa koji su važni za održivi razvoj naše sredine. Bazirati razvoj na stvarnoj kvaliteti života, na održivom pristupu i očuvanju okolini, trenutno je ekonomski zahtjevano, ali dugoročno jedini isplativi način upravljanja okolišem. Druga pozitivna strana realizacije ovih projekata je suradnja s mnogobrojnim stručnjacima, roditeljima, mladima, aktivistima i volonterima. Edukacija i pristup mladima važan je segment ekoloških projekata, naglasio je Milos.

Istaknuo je i pozitivnu i jedinstvenu priču prvog dječjeg vrtića u prirodi u Hrvatskoj Cuveta koji se u suradnji sa Koradom Korlevićem i njegovim suradnicima volonterima, koordinatoričama Cuveta i Klubom istraživača Explora, provodi na novigradskom području. Pohađaju ga djeca (i roditelji) iz različitih dijelova Istre i Hrvatske. Sve ove priče na različite načine doprinose razvoju grada, očuvanju prirodnih resursa i sve su one važne za stvaranje pozitivne slike o zelenom Novigradu, zaključio je Milos.

BURZA IDEJA: POTICANJE PODUZETNIŠTVA NA POSVE NOV NAČIN

Najbolju poduzetničku ideju ima Romina Petaros

U projekt se uključila 81 mlada osoba u dobi do 29 godina, a najbolji su dobili priliku uz pomoć mentora izraditi individualne ili timske poslovne planove te prezentirati svoju ideju pred poslovnim anđelima i poduzetnicima koji su voljni donirati sredstva kako bi im financijski pomogli prilikom otvaranja poduzeća

Piše **Borka PETROVIĆ**

Projekt pod nazivom "Burza poduzetničkih ideja" završen je konferencijom i dodjelom nagrada koja se, u sklopu Sajma poslova Istre, održala na Fakultetu ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković" pulskog sveučilišta Jurja Dobrile. Tablet u vrijednosti od tisuću kuna, uredski materijal u vrijednosti od tisuću kuna te novčani iznos od šest tisuća kuna za troškove osnivanja poduzeća i/ili nabavku ostalih materijala, osvojila je Romina Petaros za svoju inovaciju, prototip i poslovni plan za "Smart hand washer", uređaj za pranje i sušenje ruku koji štedi energente i papirnate ručnike. Uz to, Romina se upoznala s poslovnim anđelima koji su voljni investirati u njezin projekt.

Završna konferencija

Romina je, uz timove "Kuglane Bowling" Karle Bonace, Jelene Čudić i Roberte Pavlović, "Čokolux&Artsi" Katarine Žumbar, "Eko vrtić" Tihane Putinje, te "Taberne romane" Nikoline Cerovac, Alberta Putinje i Valentine Zović, ušla u finale i samu završnicu spomenutog projekta. Žiri u sastavu Cinzija Zubin iz HBOR-a, Saša Miljević iz IRTE, Davorin Štetner i Damir Mujić iz CRANE-a (poslovni anđeli) te Zoran Besak iz Etične banke, imao je težak zadatak odabrati najbolji poslovni plan, budući da su svi finalni projekti bili, kako je rečeno, izuzetni i pomno osmišljeni i razrađeni. Nakon što su timovi u finalu pred publikom i

Dobitnica prve nagrade Romina Petaros

žirijem predstavili svoje poslovne planove, od istraživanja tržišta, analize poslovanja, proizvoda i usluga, financijskoga plana i, marketinga i razvoja, žiri je imao deset minuta na raspolaganju za ispitivanje i dodjelu bodova. Voditeljica projekta i predsjednica Udruga mladih i Alumnii FET Pula Kristina Rabar, zaključila je konferenciju čestitavši svim timovima, te poželjela da projekt postane tradicionalan.

Inače, projekt "Burza poduzetničkih ideja" provodi Udruga diplomiranih studenata Fakulteta ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković" Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli u partnerstvu s Udrugom START UP. Projekt je sufinanciran od strane Europskog socijalnog fonda i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske s nešto manje od 200 tisuća kuna. Projekt je započeo 29.

Jedno od predavanja - Ana Šimunović

prosina 2014. i trajao sve do 28. listopada ove godine. Riječ je o jedinstvenom projektu koji se prvi puta provodio u Puli s ciljem osposobljavanja i motiviranja mladih osoba za ulazak u poduzetničke vode.

U sklopu projekta održan je prvi ciklus predavanja te su izrađeni poslovni planovi sudionika. Ciklus predavanja bio je namijenjen poticanju polaznika u kreiranju ideja te detaljnoj edukaciji za izradu

vlastitih poslovnih planova. Tijekom trajanja ciklusa i izrade poslovnih planova u projekt se sveukupno uključila 81 mladih osoba u dobi do 29 godina.

Radionice i praktične vježbe

Održana su predavanja u raznim područjima - od ekonomije, gospodarstva, IT-a, turizma, financija i mnogih drugih, kojemu su doprinosili profesori s Fakulteta ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", IRTA-e te predstavnik FWD grupe, Toni Milovan, koji je s polaznicima podijelio svoja iskustva stečena u borbi za opstanak na tržištu. S polaznicima su održane i mnoge kreativne i praktične vježbe s ciljem proučavanja vlastite osobnosti i kapaciteta, kao i poticanje drugačijeg "out of the box" razmišljanja.

Nakon predavanja namijenjenih za kreiranje

Brojna predavanja i radionice

U sklopu projekta održana su razna predavanja - primjerice na temu Studentskog poduzetničkog inkubatora (SPIN) na kojoj su mladi polaznici projekta potaknuti da razmišljaju poduzetno i iskoriste vlastite mogućnosti i potencijale te se jednog dana okušaju u poduzetničkim vodama. Polaznicima je objašnjeno što je to SPIN, što on donosi, koje su njegove prednosti, koji su prvi korisnici SPIN-a Fakulteta ekonomije i turizma te koja je razlika između poduzetničkog inkubatora i studentskog poduzetničkog inkubatora.

Zatim udruga ZUM održala im je predavanje o odnosima s javnošću, Anita Primorac govorila im je o razvoj ljudskih potencijala u Start Up-u te polaznike uvela u načine upravljanja ljudskim resursima u korporacijama, a Viktorija Ajduković održala predavanje na temu marketinga u turizmu. U sklopu projekta ugošćena je i komunikacijska savjetnica Ana Šimunović, trenerica za javni i medijski nastup te certificirana stručnjakinja za odnose s javnošću koja je polaznicima prenijela osnove o javnom nastupu koji se, kako je navela može naučiti. O komunikaciji kroz emocije govorila im je Kristina Bulešić, motivacijska govornica, Life coach, Heal Your Life trenerica.

vlastite ideje, slijedila su predavanja vezana uz detaljnu obuku polaznika u izradi vlastitih poslovnih planova. Predaja poslovnih planova trajala je do kraja srpnja nakon čega je uslijedilo pregledavanje i izbor najboljih planova. Polaznici su, uz pomoć mentora, izradili individualne ili timske poslovne planove, a predano je sveukupno 25 poslovnih planova, a ono najbolji dobili su priliku prezentirati svoju ideju pred poslovnim anđelima i ostalim poduzetnicima koji su voljni donirati sredstva kako bi im financijski pomogli prilikom otvaranja poduzeća te dobili priliku za prijavu u poduzetnički inkubator ili studentski poduzetnički inkubator.

Pranje ruku na "pametan" način

Romina je, kako nam priča, na zadnjoj godini stručnog studija na Pravnom fakultetu u Rijeci, ali uvijek je imala želju da završi poduzetništvo, budući da su svi iz njezine obitelji i sami poduzetnici. Zbog toga se i odlučila prijaviti na ovaj projekt i okušati u poduzetničkim vodama.

- Inače sam jako ambiciozna i smatram da imam smisla za poduzetništvo. Projekt mi se jako svidio, budući da su nas mentorice konstantno pratile od početka izrade poslovnog plana do samoga kraja. Ovim putem htjela bi pozvati sve studente, a i druge koji smatraju da imaju smisla za poduzetništvo da se odazovu na ovakve edukacije jer će im to kasnije jako koristiti, veli Romina. Kako napominje njen uređaj dobio je naziv "Smart hand washer" zato što na pametan i ekonomičan način obavlja jednu od osnovnih higijenskih radnji.

- U ovom uređaju objedinili smo sve tri radnje (sapunjanje, pranje i sušenje) u jednome. Osim što će našim budućim korisnicima olakšati obavljanje higijene, jer više neće morati imati posebno dozatore za sapun, slavinu te sušilo, naš uređaj smo razvili tako da se brine i o tome da budućim korisnicima smanji troškove vode, a i troškove papirnatih ručnika koji, kako smo utvrdili nakon detaljne analize, predstavljaju velik rashod, pojašnjava Romina. Trenutno se, kako veli, bavi razradom proizvoda do kraja, te poslije te faze tražit će ili partnere ili kredit od HAVOR-a. Za sada je, napominje, predan zahtjev za patent kako bi se proizvod zaštitio. - Ovom bi prilikom htjela pozvati Grad i Županiju da nama mladim poduzetnicima pomognu na početku našeg poduzetničkog pothvata jer smatram da jedino uz njihovu pomoć možemo uspjeti, a isto tako predstavljati u Hrvatskoj, a i u inozemstvu naš grad na najbolji mogući način, zaključuje Romina.

LIFE SEC ADAPT: PODRŠKA GRADOVIMA I OPĆINAMA DA POSTANU AKTIVNI ENERGETSKI SUBJEKTI

Istra zelena regija

.....
Uz Hrvatsku, u projektu koji će trajati 40 mjeseci (od 1. rujna 2015. do 31. prosinca 2018.), sudjeluju još Italija, Španjolska i Grčka. Riječ je o vrlo značajnom projektu za povećanje energetske učinkovitosti, jači održivi razvoj i veću zaštitu okoliša za koji su od europskih fondova osigurali sedam milijuna, dok je ukupna vrijednost projekta 24,5 milijuna kuna

Uslijed klimatskih promjena i kontinuiranog rasta cijena energenata, obnovljivi izvori energije sve više dobivaju na značaju i postaju imperativ održivog razvoja. Upravo je to razvoj kakvom trebamo težiti ne samo radi uštede energije već i zbog očuvanja okoliša, a razvoj kakav želimo bit će onakav kako ga budemo planirali i koliko budemo ulagali. Istarska županija te naši gradovi i općine već godinama nastoje postati aktivni energetske subjekti u skladu s europskim programima te iz godine u godinu daju sve veći doprinos u brojnim projektima energetske učinkovitosti što pokazuje i veliki broj projekata koji su već saživjeli diljem Istre ili su u fazi realizacije. Posljednji u nizu je LIFE SEC ADAPT u kojem je istarska razvojna agencija (IDA) kooordinator projekta.

Globalno zatopljenje

Uz IDA-u, partneri na projektu su Istarska županija te šest Istarskih gradova -Pula, Rovinj, Poreč, Buzet, Labin i Pazin, prvi hrvatski gradovi koji će pristupiti novoj europskoj inicijativi "Mayors Adapt".

Uz Hrvatsku u projektu koji će trajati 40 mjeseci (od 1. rujna 2015. do 31. prosinca 2018.) sudjeluju još Italija, Španjolska i Grčka. Riječ je o vrlo značajnom projektu za povećanje energetske učinkovitosti, jači održivi razvoj i veću zaštitu okoliša za koji su od europskih fondova osigurali sedam milijuna, dok je ukupna vrijednost projekta 24,5 milijuna kuna.

Projekt „Upgrading Sustainable Energy Co-

Boris Sabatti, direktor Istarske razvojne agencije, voditelj projekta vrijednog sedam milijuna kuna

mmunities in Mayor Adapt Initiative by Planning Climate Change Adaptation Strategies" (LIFE SEC ADAPT) prijavljen je na natječaj Life Climate Action Program Life 2014-2020. LIFE SEC ADAPT nastavak je projekta CITY SEC, koji je uključenim istarskim gradovima donio napredak u području poznavanja i pripreme prelaska na obnovljive izvore energije te smanjenje upotrebe konvencionalnih izvora energije kao i uključivanja u međunarodnu mrežu potpisnika "Sporazuma gradonačelnika" (Covenant of Mayors - CoM) kao odgovora naprednih europskih gradova na izazove globalne promjene klime, a ujedno prva i najambicioznija inicijativa Europske komisije usmjerena izravno na aktivno uključivanje i kontinuirano sudjelovanje gradskih uprava i samih građana u borbi protiv globalnog

zatopljenja. Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnici se obvezuju na provedbu Energetsko-klimatskog paketa "20 20 20" i u skladu je s četiri osnovna cilja Europske energetske politike iz 2007. godine: smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20 posto, povećanje energetske učinkovitosti za 20 posto, povećanje udjela obnovljivih izvora energije za 20 posto, povećanje udjela biogoriva u prometu na 10 posto.

"Radi se o vrlo značajnom projektu za povećanje energetske učinkovitosti, jačem održivom razvoju i većoj zaštiti okoliša kojom Županija i šest istarskih gradova uključenih u projekt još jednom dokazuju veliki uspjeh u pripremi i provedbi EU projekata. Cilj je biti zelenom regijom u punom smislu te riječi, koja neće ignorirati promjene u svojem okruženju, a tu se misli i na sve više

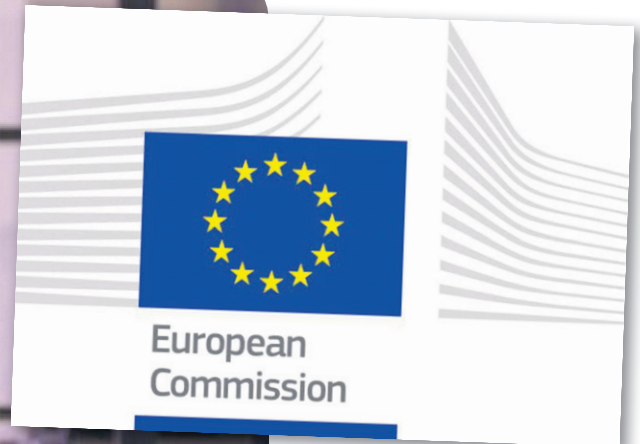
Sporazum gradonačelnika

➤ Europska unija (EU) vodi globalnu borbu protiv klimatskih promjena te problem klimatskih promjena smatra prioritetnim. Ciljevi zacrtani u Klimatsko-energetskom paketu Europske unije obvezuju države članice na smanjenje emisija CO₂ za najmanje 20 posto do 2020. godine. Potpisnice „Sporazuma gradonačelnika“ sudjeluju u postizanju ovih ciljeva kroz formalnu obvezu nadmašivanja navedenog postotka kroz implementaciju vlastitog Akcijskog plana održivog korištenja energije. „Sporazum gradonačelnika“ ambiciozna je inicijativa Europske komisije, koja vodećim europskim gradovima daje zadatak da ublaže klimatske promjene kroz implementaciju inteligentnih lokalnih politika za održivu energiju, koje će pak stvoriti trajna radna mjesta, povećati kvalitetu života građana i riješiti ključna društvena pitanja.

Formalno obvezivanje potpisnika pretvoriti će se u konkretne mjere i projekte. Gradovi potpisnici prihvaćaju obvezu izvještavanja o provedbi projekata i prihvaćaju monitoring nad implementacijom Akcijskih planova. Oni također prihvaćaju da će u slučaju neusklađenosti s inicijativom njihovo članstvo u Sporazumu biti otkazano. Gradovi se također obvezuju dodijeliti dovoljno ljudskih resursa za provedbu zadataka, mobilizirati građane koji žive na teritoriju pod njihovom nadležnošću da sudjeluju u implementaciji Akcijskog plana, uključujući i organizaciju lokalnih dana energije te umrežavanje s drugim gradovima.

zabrinjavajuće klimatske promjene. U takvim uvjetima, nužno je djelovati sustavno i promišljati dugoročno te povećati kapacitete lokalnih i regionalnih uprava za prilagodbu klimatskim promjenama kroz smanjenje emisije štetnih plinova, bolje gospodarenje energijom i prelaskom na obnovljive izvore energije. Kroz projekt partneri će razmijeniti iskustva i primjere dobre prakse te, u konačnici, donijeti strateške dokumente koji su temelj za daljnju prijavu projekata energetske učinkovitosti na europske Operativne

programe. Nastavak provedbe politike održive energije i smanjenja emisije stakleničkih plinova na lokalnoj razini, čija će uspješna realizacija rezultirati višestrukom koristi za, prvenstveno, građane i omogućiti preobrazbu urbanih gradskih četvrti u ekološki održive, povećati kvalitetu života svojih građana, te učiniti svoj Grad primjerom grada energetske učinkovitosti i održivog razvitka koji će moći slijediti i ostali gradovi u Hrvatskoj", objasnio je voditelj projekta dr. sc. Boris Sabatti, direktor Istarske razvojne agencije.

Projektom se želi poduprijeti lokalne zajednice obuhvaćene projektom u provedbi aktivnosti koje nadmašuju ciljeve zacrtane u Klimatskoj i energetske strategiji EU, odnosno omogućiti da se u europskim zemljama s nižom razinom svijesti o ovoj problematici, postigne energetska samostalnost, rješavajući pri tome pitanja i barijera koje nisu tehnološke prirode. Dugoročni strateški ciljevi projekta su: promicati podizanje svijesti u općinama/gradovima, koje će tako preuzeti ulogu multiplikatora u okolnim područjima.

Smanjiti emisiju CO2

Promicati konkurentnost na lokalnom i europskom tržištu kroz stvaranje novih gospodarskih subjekata i radnih mjesta u energetskom sektoru, a sve u cilju uvođenja promjena i postizanja energetske održivosti. Smanjiti emisiju CO₂ na područjima uključenima u projekt i to najmanje 20 posto putem uvođenja mjera štednje i učinkovitosti te povećanje korištenja izvora obnovljive energije bez emisije CO₂ (u javnom sektoru, industriji i u kućanstvima).

Međuregionalna i međunarodna suradnja, odnosno implementacija EU projekata neizostavna su područja djelovanja Istarske razvojne agencije. Tijekom proteklih godina IDA je ostvarila vrlo dobru suradnju s raznim institucijama i razvojnim agencijama u zemlji i inozemstvu te je kroz višegodišnju suradnju realizirano 32 značajna projekta. Najveći projekti IDA-e, ostvareni uz pomoć EU sredstava, jesu uspostava i razvojanje Centra za istraživanje materijala (METRIS), Poduzetničkog i Tehnološkog inkubatora te projekt izgradnje Veletržnice ribe u Poreču.

PULSKI PROIZVOD: 40 GODINA ULAGANJA U OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE

U Tehnomontu rade kolektore na svjetskoj razini

Tehnomont je jedna od prvih firmi u Europi koja je komercijalno počela proizvoditi solarne kolektore. Prvi su kolektor proizveli, gotovo nevjerovatno zvuči, 1975. godine

Višje od tisuću i pol litara loživog ulja godišnje uštedjet će u dječjem vrtiću u Medulinu nakon što su ugradili solarne kolektore za grijanje vode. Dosad su na godišnjoj razini trošili 2.600 litara, a odsad će trošiti svega tisuću litara. Na njihov je krov nedavno montirano 8 solar-nih kolektora površine 16 četvornih metara. Projekt je vrijedan 62 tisuće kuna, od čega 40 posto bespovratnim sredstvima pokriva Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Vrtić će time godišnje smanjiti emisiju ugljičnog dioksida (CO₂) u okoliš za 4,2 tona. Da su uštede velike, govori i podatak da bi se investicija mogla isplatiti u manje od pet godina.

Kvaliteta i cijena

To je samo jedan u nizu projekata koje je realizirala pulska tvrtka Tehnomont brodogradilište, odnosno njihov odjel solarne opreme. Mnogi vjerojatno ni ne znaju da je Tehnomont jedna od prvih firmi u Europi koja je komercijalno počela proizvoditi solarne kolektore. Prvi su kolektor proizveli, gotovo nevjerovatno zvuči, 1975. Dakle, ove godine slave 40 godina tradicije u proizvodnji solarnih instalacija. Voditelj odjela solarne opreme Tomislav Orlić s pravom ponosno kaže da mnogi kolektori koje su postavili još prije 40 godina i dan danas uredno rade.

Tehnologija je u međuvremenu strahovito napredovala pa su i Tehnomontovi kolektori danas sofisticiraniji nego ondašnji, ali kvalitetom i cijenom

Tomislav Orlić pokraj novog modela kolektora

Pogon za proizvodnju u industrijskoj zoni u Šijani

mogu parirati na svjetskom tržištu. Svoj proizvod, međutim, uglavnom prodaju na hrvatskom tržištu, koje je još uvijek prilično zaostalo po pitanju korištenja obnovljivih izvora energije. No, u Tehnomontu se nadaju da će se to vrlo brzo promijeniti.

“Kad bi svaka obiteljska kuća samo na Puljštini naručila dva kolektora, mi bismo morali uvesti rad u tri smjene, odnosno ne bismo stali raditi”, navodi Orlić.

Najviše naručuju turističke tvrtke

Zasad im najviše narudžbi dolazi iz turističkog sektora. Nedavno su zamijenili 56 kolektora u Valamarovom kampu u Fun-tani, a mogu se pohvaliti i najvećim poljem kolektora ugrađenim na jednom mjestu u Hrvatskoj - riječ je 1.036 kolektora, površine 2.072 četvorna metra, koje su ugradili u kamp Zaton, kraj Zadra. Oni omogućavaju pripremu tople vode za čak 4.500 gostiju.

Novi model Tehnomontovog kolektora SKT 100 ispitan je na švicarskom institutu za solarnu energiju. Pokazalo se da je jednako efikasan, odnosno i bolji od konkurencije koja je prisutna na hrvatskom tržištu, a riječ je o stranim proizvođačima. Podatke koje su dobili iz jednog kampa govore da je, nakon ugradnje njihovih kolektora, značajno pala potrošnja plina. U sezoni bez kolektora potrošeno je 3.181 kubni metar tople vode te 3.199 kubika plina, a nakon njihove ugradnje, kada je potrošnja tople vode bila i veća, iznosila je 3.961 kubika, utrošeno je svega 2.300 kubnih metara plina.

Pulska tvrtka je u posljednje četiri godine instalirala kolektore koji bi pokrili površinu od 3.300 kvadrata. Najveći naručitelji su bile uglavnom velike turističke tvrtke, poput Valamar Riviere, Maistre, Arenturista, Plave Lagune...

B. ŽIŽOVIĆ

Diplomati iz 20 država na Lošinju

Otok Lošinj bio je odredište savjetnika za gospodarstvo i diplomatskih predstavnika iz dvadesetak država, a ugostili su ih Goran Filipović, član Uprave Jadranska Grupe i Đurđica Šimičić, direktorica Turističke zajednice Grada Malog Lošinja. Diplomata su predstavljene posebnosti Lošinja, a posjetili su i uvalu Čikat, prvu uvalu s ponudom i uslugom na razini pet zvjezdica u kojoj se nalazi hotel Bellevue, prvi lošinjski hotel s pet zvjezdica. Diplomata iz Azerbajdžana, Belgije, Danske, Francuske, Mađarske, Izraela, Južne Koreje, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije i predstavnicima nordijskih zemalja - Danske, Islanda, Norveške, Švedske i Finske predstavljen je otok Lošinj kako bi postigli što bolji uvid u njegov turistički potencijal. Također, naglašeni su spomenuti su aktualni i predstojeći investicijski projekti Jadranska Grupe, a sve s ciljem dodatnog pozicioniranja otoka Lošinja i uvala Čikat na svjetskoj turističkoj karti i unaprijeđenja ukupne turističke ponude. Ove godine uspješno je završena druga faza velikog investicijskog ciklusa u uvali Čikat u sklopu kojeg su otvoreni rekonstruirani objekti s pet zvjezdica - boutique hotel Alhambra s vilom Augustom te vila Hortensia.

- Posjet diplomata odlična je promocija za kraj iznimno uspješne sezone u kojoj su ostvareni dobri rezultati. Želimo iskoristiti sav potencijal koji Lošinj posjeduje i postići što veći interes gostiju iz stranih zemalja, rekao je član Uprave Jadranska Grupe Goran Filipović.

Tijekom boravka na Lošinju diplomati su posjetili i otočni miomirisni vrt, rasadnik otočnog ljekovitog bilja u Malom Lošinju, gdje su se upoznali s bogatim florom otoka i ljekovitim svojstvima bilja.

D. B. P.

Glavni urednik:
Ranko Borovečki
Urednica priloga:
Gordana Jezdić
Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog izlazi prve srijede u mjesecu
Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom